

PŘEDMLUVA

ISCED 97 – Mezinárodní klasifikace vzdělání

Mezinárodní klasifikace vzdělání (International Standard Classification of Education – **ISCED**) byla vytvořena UNESCO počátkem 70. let, aby sloužila jako nástroj vhodný pro shromažďování, zpracování a zpřístupňování vzdělávacích statistik jak v jednotlivých zemích, tak v mezinárodním měřítku. Byla schválena Mezinárodní konferencí o vzdělání na jejím 35. zasedání (Ženeva, 1975) a následně Generální konferencí UNESCO na 20. zasedání (Paříž 1978).

Mnohaleté zkušenosti, které s používáním této klasifikace označované jako ISCED 1967 měly jak instituce v jednotlivých zemích, tak i mezinárodní organizace, ukázaly, že je nutno ji zrevidovat a zaktualizovat a usnadnit tak mezinárodní zpracovávání a srovnávání statistik vzdělání. Revidovaná klasifikace, nazvaná **ISCED 1997**, byla schválena na 29. zasedání Generální konference UNESCO v listopadu 1997. Byla připravena pracovní skupinou ustavenou generálním ředitelem UNESCO a je výsledkem četných mezinárodních jednání. Zaměřuje se zejména na dvě klasifikační hlediska: na úroveň vzdělání a na obor vzdělání.

Mezinárodně založený koncept klasifikace vzdělání je základním krokem učiněným pro možnost získání mezinárodně srovnatelných údajů o vzdělanosti populace a procesu vzdělávání v různých systémech. Bylo proto žádoucí, aby členské země OSN přistoupily na jednotnou metodiku zpracovanou UNESCO a získávaly statistické údaje v této oblasti za použití ISCED. V současné době se již údaje mapující proces vzdělávání do OECD, Eurostatu, UNESCO i dalších mezinárodních organizací podle klasifikace ISCED předávají.

ISCED 97 – zavedení v České republice

Historie

V důsledku změn ve vzdělávacím systému po roce 1989 přestávala v České republice vyhovovat platná **Jednotná klasifikace oborů vzdělání (JKOV)** z roku 1982 a bylo zapotřebí systém sledování oborů a úrovní vzdělání obyvatelstva zásadně přepracovat. Pro zavedení nové klasifikace oborů vzdělání byly v podstatě dvě možnosti:

- i převzetí v té době vznikající mezinárodní klasifikace vzdělání – revidované ISCED 67,
- ii vytvoření národní klasifikace podle podmínek, struktury a zaměření české vzdělávací soustavy.

Zejména s ohledem na snahu resortu školství využívat novou klasifikaci i pro resortní potřeby administrativního a evidenčního charakteru bylo rozhodnuto, že bude použita možnost (ii), která může lépe popisovat specifickosti českého školství a je pro tyto účely lépe využitelná.

Nová **Klasifikace kmenových oborů vzdělání (KKOV)**, která nahradila původní JKOV, byla v České republice připravena v roce 1998. Metodickou a obsahovou garanci nad klasifikací má Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, především jeho odbor středního a vyššího odborného vzdělávání a odbor vysokých škol. Vedením klasifikace po legislativní a technické stránce byl pověřen Český statistický úřad, do jehož kompetence tato činnost spadá. Klasifikace kmenových oborů vzdělání byla prvně zavedena opatřením ČSÚ publikovaným v částce 68/1998 Sb. s účinností od 1. září 1998. Nově zavedena byla sdělením č. 320/2003 Sb. ze dne 9. září 2003 zveřejněným v částce č. 106/2003 Sb. Na podkladě požadavků resortu MŠMT je aktualizována obvykle 1x ročně před zahájením nového školního roku. Aktualizace KKOV zveřejňuje ČSÚ formou sdělení ve Sbírce zákonů.

Zavedení KKOV jakožto jediného systému pro sledování oborů a úrovní vzdělávání v ČR se postupem času ukázalo jako nedostačující pro klasické statistické účely, především v okamžiku, kdy je zapotřebí komunikovat o dané problematice se zahraničními a mezinárodními subjekty. Z toho důvodu byla zahájena jednání a spolupráce mezi hlavními zainteresovanými resorty, tj. školstvím a státní statistikou, o přehodnocení systému sledování problematiky vzdělání a vzdělávání. Hlavním cílem bylo zavedení mezinárodní klasifikace ISCED 97 v ČR s garancí ČSÚ a s odborným dohledem MŠMT.

Současnost

V průběhu roku 2007 byla mezinárodní klasifikace vzdělání ISCED 97 připravena po metodické i systematické stránce k aplikaci v českém prostředí. Při této práci byly v širokém rozsahu využity poznatky a materiály Ústavu pro informace ve vzdělání, který se této problematice v rámci resortu školství věnuje. Klasifikace je připravena tak, aby po metodické i technologické stránce vyhovovala v maximální možné míře zejména statistickým potřebám pro zjišťování úrovně a oborů vzdělání českých i zahraničních respondentů.

Zavedení a aktualizace ISCED 97

Mezinárodní klasifikace vzdělání ISCED 97 byla v České republice zavedena sdělením Českého statistického úřadu č. 358/2007 Sb. ze dne 13. prosince 2007 zveřejněným v částce č. 109/2007 Sb. Český statistický úřad bude, jakožto gestor, zajišťovat promítnutí metodických a dalších změn do klasifikace. Aktualizace bude ČSÚ zveřejňovat ve Sbírce zákonů, Zpravodaji ČSÚ a na internetových stránkách ČSÚ.

Závaznost klasifikace

Použití Mezinárodní klasifikace vzdělání ISCED 97 je závazné tam, kde metodika statistického zjišťování vyžaduje mezinárodní srovnatelnost údajů o vzdělání populace a předávání dat z této oblasti k mezinárodním statistickým účelům. Její aplikace je mezinárodními organizacemi vyžadována.

Při respektování metodického omezení použitelnosti Klasifikace kmenových oborů vzdělání lze statistická zjišťování v oblasti úrovně a oborů vzdělání populace, jejichž použití nepřesahuje rámec České republiky, provádět rovněž podle KKOv. Volbu použité klasifikace provádí zadavatel zjišťování.

Další vývoj

Zavedená klasifikace ISCED 97 je koncipována jako základ systému, který by měl v budoucnu poskytovat komplexní informace o vzdělávacích systémech a jimi poskytovaném vzdělání. Na jeho základní dvě části zabývající se úrovněmi vzdělání a obory vzdělání by měly navázat další části řešící např. poskytovatele vzdělání, formy vzdělání apod., na nichž v současnosti UNESCO pracuje.

Klasifikace kmenových oborů vzdělání přechází na základě dohody mezi ČSÚ a MŠMT od 1. ledna 2009 do plné gesce resortu školství, kde ji bude spravovat Ústav pro informace ve vzdělávání.